

**Ocena realizacji Programu wczesnej stymulacji laktacji dla
ośrodków neonatologicznych i położniczych III poziomu
referencyjnego w województwie mazowieckim**

Streszczenie

Wprowadzenie: WHO i UNICEF, Amerykańska Akademia Pediatrii oraz naukowe towarzystwa żywieniowe uznały nadrzędność pokarmu matki w żywieniu dziecka w stosunku do mieszanek sztucznych. Mleko kobiece jest dostosowane do potrzeb jej dziecka. Karmienie piersią zostało uznane za złoty standard w medycynie. U noworodków przedwcześnie urodzonych karmionych mlekiem matki udokumentowano poprawę przeżywalność, zmniejszenie ryzyka występowania chorób: martwiczego zapalenia jelit, retinopatii wcześniaczej, zakażeń, zmniejszenie częstości hospitalizacji w pierwszym roku życia, poprawę parametrów neurorozwojowych. Podaż pokarmu naturalnego noworodkowi na oddziale intensywnej terapii powinna być więc traktowana jako element procesu leczenia.

Założenia: W Polsce w roku 2014 powstał Program wczesnej stymulacji laktacji. Zawarto w nim rekomendacje, których celem jest ujednoczenie zasad pracy personelu medycznego (położnych, pielęgniarek, lekarzy, doradców laktacyjnych, neurologopedów, fizjoterapeutów, psychologów) oraz przygotowanie matek wcześniaków do karmienia naturalnego.

Materiał i metody: Badania przeprowadzono w 6 szpitalach III poziomu referencyjnego, w których dyrekcja wyraziła zgodę na ich przeprowadzenie. Do analizy włączono dane dotyczące 244 wcześniaków i ich matek. Dodano wyniki sondażu diagnostycznego, w którym wzięło udział 166 osób personelu medycznego, pokazano wyniki wywiadu z kadrą zarządzającą oraz obserwacji migawkowych. Badania rozpoczęto w styczniu 2021 roku, a zakończono w styczniu 2022 roku.

Główne wyniki:

- Karmienie tylko mieszanką było stosowane w grupie ekstremalnie niedojrzałych noworodków pomiędzy 22-27 tygodniem ciąży, z masą ciała poniżej 1000 gr.

- Wykazano, że karmienie wyłącznie pokarmem mamy było stosowane po konsultacji doradcy laktacyjnego.

- W większości szpitali nie odbywają się szkolenia laktacyjne zgodne z rekomendacjami.

- W 4 z 6 badanych szpitali brakuje laktatorów, poduszek do karmienia naturalnego, podnóżków. Ponadto w 2 nie ma pokoju laktacyjnego. W większości dzieci urodzone przedwcześnie są nieprawidłowo kanguirowane, a system rooming -in przed wypisem nie jest możliwy dla wszystkich wcześniaków.

Wnioski:

- Wdrożenie procedur w zakresie poprawy laktacji po porodzie przedwczesnym na przestrzeni lat 2014-2021 nie przełożyło się na zwiększenie odsetka dzieci karmionych wyłącznie piersią lub odciągniętym pokarmem matki w dniu wypisu ze szpitala.

- Wśród wcześniaków, którym umożliwiono kontakt „skóra do skóry” nie było takich, które karmione były tylko mlekiem sztucznym przy wypisie.

- Liczba przypadków karmienia wyłącznie pokarmem matki była większa w grupie noworodków, której w pierwszej dobie życia podano siarę.

- Badanie wykazało niedobory wyposażenia sprzyjającego stymulacji laktacji (profesjonalnych laktatorów, foteli, poduszek do karmienia naturalnego, podnóżków).

- Liczebność i dostępność specjalistów (doradców laktacyjnych, psychologów, neurologopedów i fizjoterapeutów), którzy wspierają laktację jest różna w zależności od ośrodka, ale nadal niewystarczająca.

Podsumowanie wniosków:

Badanie potwierdza potrzebę dalszego wsparcia w zakresie wczesnej stymulacji laktacji.

W celu poprawy wskaźników karmienia piersią wśród wcześniaków należałoby wdrożyć systemowy nadzór przestrzegania przez osoby realizujące Program procedur, szkoleń oraz obowiązujących zaleceń.